https://www.duw.pl/pl/dla-mediow/aktualnosci/17733,Ministerstwo-Rodziny-i-Polityki-Spolecznej-konsultuje-we-Wroclawiu-projekt-Strat.html
28.04.2024, 05:06
26 lipca 2021

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej konsultuje we Wrocławiu projekt Strategii Demograficznej 2040

26 lipca 2021 r. w Urzędzie Wojewódzkim we Wrocławiu odbyły się konsultacje projektu Strategii Demograficznej 2040. Demografia to jedno z największych, cywilizacyjnych wyzwań, z którymi mierzymy się także w regionach: w 2020 roku dzietność na Dolnym Śląsku wyniosła 1,33 – co oznacza, że liczba mieszkańców będzie spadać. O tym, jak odwrócić ten niekorzystny trend i spełnić oczekiwania Polaków odnośnie szczęśliwej rodziny, rozmawiali minister rodziny i polityki społecznej Marlena Maląg, wojewoda dolnośląski Jarosław Obremski, poseł Paweł Hreniak oraz przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego.

Demografia to jedno z kluczowych wyzwań, z którym jako społeczeństwo będziemy się mierzyć w najbliższych latach i dziesięcioleciach. Od 1990 r. współczynnik dzietności w Polce kształtuje się na poziomie niegwarantującym prostej zastępowalności pokoleń, a w 2002 r. po raz pierwszy liczba zgonów była większa niż liczba urodzeń. Według prognozy ONZ jeśli nic się nie zmieni, to na koniec XXI wieku, liczba ludności Polski zmniejszy się o ponad 57% i będzie na poziomie 16,3 mln.

Z myślą o przyszłych pokoleniach i w celu odnowy demograficznej kraju, 17 czerwca 2021 r. Premier Mateusz Morawiecki, Minister Rodziny i Polityki Społecznej Marlena Maląg i Pełnomocnik Rządu do spraw Polityki Demograficznej Barbara Socha zaprezentowali projekt Strategii Demograficznej 2040, który zakłada wyjście z pułapki niskiej dzietności i zbliżenie się do poziomu gwarantującego zastępowalność pokoleń poprzez długofalowe, wieloobszarowe działania likwidujące bariery, które zniechęcają Polaków do realizowania ich aspiracji w zakresie rodziny. Wśród priorytetowych kierunków interwencji są programy z Polskiego Ładu oraz nowe inicjatywy wspierające elastyczność i stabilność pracy oraz poprawę jakości ochrony zdrowia.

Musimy przeciwdziałać negatywnym trendom

Szczegóły diagnozy oraz cele i kierunki interwencji Strategii Demograficznej 2040 omówiła minister rodziny i polityki społecznej Marlena Maląg. Podkreśliła, że jeśli nie podejmiemy przemyślanych, stabilnych, spójnych i kompleksowych działań, grozi nam zahamowanie rozwoju – co niekorzystnie wpłynie na warunki życia polskich rodzin w przyszłości i na całą gospodarkę.

– Niekorzystne zmiany demograficzne w Polsce postępują i mają wpływ praktycznie na wszystkie obszary życia: społeczeństwo, gospodarkę czy kulturę. To realne zagrożenie, którego konsekwencje odczujemy wszyscy, w każdym regionie kraju. Dlatego dla osiągniecia wzrostu dzietności i zahamowania spadku populacyjnego, kluczowe jest wprowadzenie kompleksowej i długofalowej polityki prorodzinnej. Przy pracy nad projektem Strategii Demograficznej 2040 przyjrzeliśmy się wynikom badań i przeanalizowaliśmy rozwiązania uznawane za najlepsze na świecie. Teraz chcemy skonfrontować nasz projekt z lokalnymi władzami samorządowymi, które są najbliżej polskich rodzin – powiedziała minister Marlena Maląg.

Kluczowe obszary

– W trakcie prac nad strategią zidentyfikowaliśmy 10 obszarów, które utrudniają rodakom realizację planów o szczęśliwej rodzinie – w tym obszary wymagające pilnego działania: mieszkanie, łączenie pracy i opieki nad dziećmi oraz zdrowie, edukację i infrastrukturę. Będą na nie oddziaływać liczne programy Polskiego Ładu, ale mamy też nowe propozycje związane z poniesieniem elastyczności i stabilności pracy, która – jak wynika z badań – jest ważna dla podejmowania decyzji o posiadaniu dzieci – dodała minister Maląg.

Projekt Strategii Demograficznej 2040 powstał w oparciu o analizę ponad 650 badań. Konsultowany był się z wieloma różnymi środowiskami, aby w pełni poznać i zrozumieć wszystkie potrzeby i bariery wpływające na dzietność.

Jak mówiła minister Maląg, kluczowym aspektem determinującym powodzenie polityki demograficznej jest podniesienie jakości zarządzania na wszystkich szczeblach, zarówno centralnych jak i samorządowych. Tylko wspólne zaangażowanie rządu, samorządów, organizacji pozarządowych i pełnomocników wojewodów do spraw rodziny może przynieść efekt w postaci odwrócenia negatywnego trendu demograficznego.

– Na szczeblu samorządowym pragniemy upowszechniać wiedzę i wspierać samorządy w działalności prorodzinnej w obszarach niekojarzonych do tej pory z polityką rodzinną jak np. kształtowanie ładu przestrzennego – dodała szefowa resortu rodziny.

- Wspólne zaangażowanie rządu i samorządu, a także organizacji pozarządowych, w działania związane ze wsparciem rodzin, może wpłynąć pozytywnie na obecną sytuację demograficzną zarówno regionu, jak i całego kraju. Dokument, jakim jest Strategia Demograficzna 2040, a także część programów Polskiego Ładu umożliwi nam szybkie i skuteczne działania mające na celu zatrzymanie obecnego negatywnego trendu demograficznego – mówił Wojewoda Dolnośląski Jarosław Obremski.

Konsultacje projektu Strategii Demograficznej 2040

Trwają konsultacje projektu Strategii Demograficznej 2040. W ramach konsultacji zaplanowanych zostało 16 spotkań w 16 miastach w Polsce. Wszystkie informacje dotyczące projektu Strategii Demograficznej 2040 dostępne są na stronie Pełnomocnika Rządu do spraw Polityki Demograficznej - https://www.gov.pl/demografia.

Możliwość składania uwag i wniosków

Pisemne uwagi na temat konsultowanego projektu można wysyłać na adres: Strategiademograficzna2040@mrips.gov.pl.

KLUCZOWE ELEMENTY STRATEGII DEMOGRAFICZNEJ 2040

Projekt Strategii Demograficznej 2040 koncentruje się na dzietności, ponieważ długofalowo jest to najlepszy sposób na przywrócenie korzystnej struktury demograficznej polskiego społeczeństwa. Dlatego strategicznym celem zaproponowanym przez autorów dokumentu jest wyjście z pułapki niskiej dzietności i zbliżenie się do poziomu dzietności gwarantującego zastępowalność pokoleń.

Eksperci zidentyfikowali 10 obszarów wpływających na decyzję o posiadaniu dzieci i zaproponowali 12 kierunków interwencji w ramach 3 celów szczegółowych. Są to:

Cel szczegółowy 1 – Wzmocnienie rodziny:

- zabezpieczenie finansowe rodzin (konsekwentnie realizowane od 2015 roku poprzez liczne programy, w tym Rodzinę 500+),
- wsparcie w zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych rodzin (kierunek priorytetowy MIESZKANIE),
- wsparcie trwałości rodzin,
- popularyzacja kultury sprzyjającej rodzinie,
- wzmocnienie współpracy z III sektorem i innymi podmiotami działającymi na rzecz rodziny.

Cel szczegółowy 2 – Znoszenie barier dla rodziców chcących mieć dzieci

- rozwój rynku pracy przyjaznego rodzinie (kierunek priorytetowy PRACA),
- rozwój form opieki nad dziećmi (realizowany od 2015 roku kierunek priorytetowy OPIEKA),
- rozwój opieki zdrowotnej (kierunek priorytetowy ZDROWIE),
- poprawa jakości i organizacji edukacji,

- rozwój infrastruktury i usług potrzebnych rodzinom.

Cel szczegółowy 3 – Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk

- podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk na szczeblu centralnym,
- podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk na szczeblu samorządowym.

W rezultacie powstał katalog 104 różnych działań, z których wiele będzie realizowanych w ramach programów Polskiego Ładu. To m.in. Rodzinny Kapitał Opiekuńczy, Mieszkanie bez Wkładu Własnego, Bon mieszkaniowy, Mój dom 70 m², Maluch Plus, zwiększenie nakładów na zdrowie oraz programy pośrednio realizujące postulaty Strategii - takie jak Program Świetlica i Żłobek w każdej gminie.

Zwiększenie elastyczności i stabilności pracy

Badania poprzedzające opracowanie Strategii dowiodły, że na podjęcie decyzji o urodzeniu dziecka duży wpływ ma poczucie bezpieczeństwa finansowego. Dlatego w ramach Strategii Demograficznej 2040 rząd proponuje wprowadzenie dodatkowych rozwiązań zwiększających elastyczność i stabilność pracy.

Rozwiązania zwiększające elastyczność pracy:

- Gwarancja elastycznej pracy dla kobiet w ciąży oraz rodziców dzieci do lat 4 (praca zdalna, praca hybrydowa lub elastyczny czas pracy). Wybór będzie uzależniony od charakteru wykonywanej pracy oraz dokonywany w oparciu o porozumienie pracodawcy z pracownikiem.
- Gwarancja pracy w zmniejszonym wymiarze godzin dla kobiet w ciąży oraz rodziców dzieci do lat 4, poszerzona o zapis, że pracodawca nie może dyskryminować pracownika ze względu na wymiar czasu pracy poprzez wykluczenie go z przywilejów pracowniczych.
- Gwarancja, że różne elastyczne formy mogą być stosowane równocześnie, w zależności od charakteru wykonywanej pracy (dokonany w formie porozumienia pracodawcy z pracownikiem).

Rozwiązania zwiększające stabilność pracy:

- Ograniczenie możliwości zawierania umów o pracę na czas określony z osobami w wieku do 40 lat do maksymalnie 2 umów, na łączny czas nieprzekraczający 15 miesięcy.
- Ochrona przed zwolnieniem dla obojga rodziców (obecnie z takiej ochrony korzysta matka). Propozycja zmian obejmuje:
- Rozszerzenie przepisu i objęcie matek ochroną przez okres do roku po powrocie do pracy z urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego (niezależnie od wymiaru czasu pracy).
- Wprowadzenie ochrony dla ojców w ciągu 1. roku życia dziecka. W przypadku małżeństw ta ochrona obowiązywałaby od momentu zajścia żony w ciążę.
- Wprowadzenie obowiązku poinformowania pracownika o uprawnieniach związanych z rodzicielstwem przy podpisaniu umowy o pracę.

Stabilność pracy i związanego z nią stabilnego dochodu rodziny są ważne dla podejmowania decyzji o posiadaniu dziecka. A kiedy ono się urodzi i skończy się urlop rodzicielski, kluczowe staje się połączenie obowiązków zawodowych obojga rodziców z opieką nad dziećmi, stąd decyzja o włączeniu tego obszaru do priorytetowych kierunków działań.

Poprawa jakości ochrony zdrowia w kontekście demografii

W badaniach poprzedzających przygotowanie projektu Strategii Demograficznej blisko 35 procent respondentów zadeklarowało, że wpływ na ich decyzję o posiadaniu dzieci ma jakość systemu opieki zdrowotnej (w tym pediatrycznej). Niemal tak samo często respondenci wskazywali na kwestię jakości opieki prenatalnej i okołoporodowej.

Zwiększenie nakładów na ochronę zdrowia do 7% to jeden z fundamentów Polskiego Ładu. Program przewiduje także szereg

działań wprost adresujących zgłaszane przez respondentów problemy (np. Powszechny i bezpłatny dostęp do badań prenatalnych).

Poprawa jakości ochrony zdrowia to także jeden z priorytetowych kierunków interwencji projektu Strategii Demograficznej 2040, w ramach którego rekomendowane są dodatkowe działania, nieujęte w Polskim Ładzie.

Jednym z nich jest utworzenie (we współpracy z administracją samorządową) modelowego centrum zajmującego się zdrowiem prokreacyjnym. Centrum będzie zapewniać:

- Kompleksową, wysokospecjalistyczną opiekę nad
  - niepłodnymi parami oraz parami z doświadczeniem poronienia,
  - rodzicami oczekującymi urodzenia dziecka,
  - rodziną po urodzeniu dziecka;
- Edukację personelu medycznego i pacjentów;
- Możliwość prowadzenia działalności naukowo-badawczej.

Szczegóły rozwiązań z tego obszaru będą prezentowane w porozumieniu z Ministerstwem Zdrowia po zakończeniu etapu uzgodnień.

Jak powstała Strategia Demograficzna 2040

Dokument powstał na podstawie wielomiesięcznej analizy badań i ponad 650 źródeł naukowych z Polski i zagranicy. Szczególny nacisk położono na znoszenie barier i tworzenie warunków dla powstawania i rozwoju rodzin jako miejsca przychodzenia na świat nowych członków społeczności i ich podstawowej socjalizacji.

W pracach nad Strategią wzięli udział przedstawiciele wielu środowisk: resortów, samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych i ośrodków badawczych. Przygotowanie dokumentu poprzedziły konsultacje m. in. z przedstawicielami organizacji kobiecych, rodzinnych, pracodawców i środowisk naukowych oraz analiza badań mających określić warunki do poprawy kondycji demograficznej Polski. Dokonano pogłębionego przeglądu krajowych i międzynarodowych badań naukowych i instrumentów sprzyjających realizacji planów prokreacyjnych, wprowadzanych w krajach Europy, Azji, i Stanów Zjednoczonych. W pracach nad strategią aktywnie uczestniczyła Rada Rodziny oraz Rządowa Rada Ludnościowa.

Realizacja celów Strategii Demograficznej 2040 jest powiązana z realizacją fundamentalnych projektów wskazanych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) i wymaga realizacji szeregu nowych inicjatyw. W realizację Strategii Demograficznej włączone zostaną administracja centralna i samorządowa, organizacje społeczne i ruchy obywatelskie, kościoły i związki wyznaniowe, przedstawiciele świata nauki, twórcy i eksperci.

Minister Marlena Maląg podczas konsultacji projektu Strategia Demograficzna 2040

Drukuj
Generuj PDF
Powiadom
Powrót